

آموزش روخوانی قرآن کریم ویژه کودکان

به صورت پرده نگار (پاورپوینت)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾

آنچه می‌توانید از قرآن بخوانید.

هر کس که کند عَمَل به قرآن
گُلزار بهشت منزل اوست

فرمود پیامبرای مسلمان
قرآن همه عُمربا دل اوست

مژده به همه پدران و مادران

همه می‌توانیم معلم قرآن کریم باشیم و از برکات آن برخوردار شویم

بیایید با آموزش قرآن کریم به فرزندان خود، از بهترین‌ها نزد خداوند باشیم و شیاطین را از منزل خود دورسازیم و آن را نورانی و فرودگاه ملائکه قرار دهیم.

پیامبر اسلام ﷺ فرمود: «بهترین شما کسی است که قرآن بیاموزد و به دیگران آموزش دهد».^۱
همچنین فرمود: «در خانه‌ای که قرآن خوانده شود و یاد خدای ﷻ شود، برکت آن زیاد گردد، و فرشتگان در آن خانه آیند، و شیاطین از آن دوری کنند، و برای اهل آسمان بدرخشد چنانچه ستاره فروزان برای اهل زمین می‌درخشد».^۲ و امام علی علی‌ه السلام فرمود: «از حقوق فرزند بر پدر، این است که نام زیبا برایش انتخاب کند، او را خوش‌خو و مؤدب بار آورد و قرآن را به او آموزش دهد».^۳

۱. مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۱۸۶ «خياركم من تعلم القرآن وعلمه».

۲. مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۱۶۱ «البيت الذي يقرأ فيه القرآن ويذكر الله ﷻ فيه تكثر برکته وتحضره الملائكة وتهجره الشياطين ويضيء لاهل السماء كما يضيء الكوكب الدري لاهل الارض».

۳. نهج البلاغه، حکت ۳۹۹ «حق الولد على الوالد ان يحسن اسمه ويحسن أدبه ويعلمه القرآن».

برای آموزش قرآن کریم، نیازی به جزوه آموزش قرآن نیست

همه دانش آموزانی که خواندن فارسی را بلدند، خواندن قرآن کریم را نیز یاد دارند؛ ولی نمی دانند. کافی است مراحل زیر را یادآوری و روی کلمات و آیات قرآن کریم تمرین کنیم.

با یادآوری علامت هایی که در کلاس اول ابتدایی یاد گرفته اند و تمرین روی کلمات قرآنی (که در این جزوه آمده) به راحتی می توانند قرآن (با رسم ایرانی) را روان و بدون غلط بخوانند.

بعد از یادآوری علامت ها و تمرین روی کلمات؛ تمرین جهت رسوخ در ذهن لازم است، برای این منظور از آنها می خواهیم تنها حروفی را بخوانند که دارای علامت درس و درس های گذشته باشد. بعد از آشنایی با تمامی علامت ها، همه با اصول صحیح خوانی قرآن آشنا شده اند، برای تسلط بر روان خوانی، تمرین روی آیات را نخست با بخش خوانی، سپس کلمه خوانی و در پایان جمله خوانی ادامه می دهیم تا همه بتوانند قرآن را روان و بدون غلط بخوانند.

برای آشنایی بیشتر به کتاب « راهنمای تدریس آموزش قرائت قرآن کریم » به آدرس @habibi.tajvid در سروش ؛ @habibi_tajvid و درایتا) مراجعه و مجاناً استفاده کنید.

مژده به قرآن آموزان عزیز

همه ما با روخوانی قرآن کریم آشنا هستیم

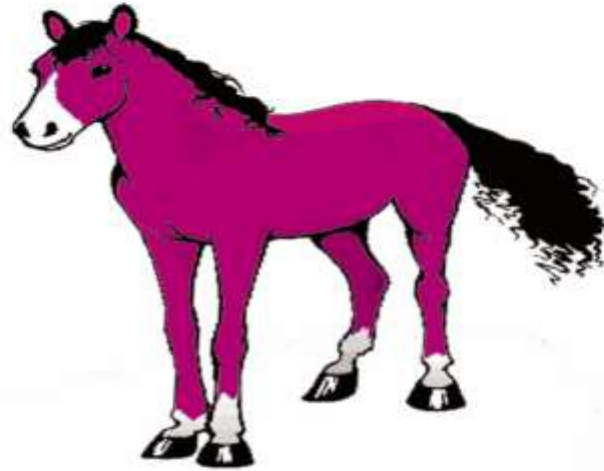
قرآن کریم به زبان عربی است، برای اینکه همه بتوانند قرآن را درست بخوانند، کلمات آن را علامت گذاری کرده اند؛ حروف و علامت های قرآن همانند حروف و علامت های زبان فارسی است، پس « همه ما می توانیم قرآن را به راحتی بخوانیم » به یاد داشته باشید: تنها حروفی خوانده می شوند که دارای علامت اند و حروفی که علامت ندارند خوانده نمی شوند

درس اول

فَتْمَه -

سَبَد

اَسَب

یکی از صداهایی که کلمه های فارسی به کمک آن خوانده می شود صدای « اَ - » می باشد، مانند:

اَبَر - بَرَف - شَب - نَخ - اَشک
قَلَم - نَمک - دَفتر - عَسَل - خَبَر

در قرآن هم چنین صدایی «آ» است که به آن «فَتْحَه» می‌گویند، مانند:

أَبَ تَ ثَ جَ حَ خَ دَ ذَ رَ زَ سَ شَ صَ
ضَ طَ ظَ عَ غَ فَ قَ كَ لَ مَ نَ وَ هَ يَ

کلمه‌های زیر را بخش‌بخش و شمرده بخوانید:

قَدَرَ = قَدَرَ فَعَلَ = فَعَلَ

عَبَدَ = عَبَدَ كَتَبَ = كَتَبَ

فَحَشَرَ = فَحَشَرَ وَجَدَكَ = وَجَدَكَ

خَلَقَكَ = خَلَقَكَ أَبْعَثَ = أَبْعَثَ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

خَتَمَ - حَسَدَ - مَكَرَ - أَمَرَ - نَزَلَ - فَعَلَ - قَتَلَ - خَلَقَ - حَشَرَ
سَقَرَ - سَجَدَ - شَجَرَ - حَمَلَ - أَبَقَ - تَرَكَ - سَكَنَ - رَفَعَ - صَدَقَ
عَبَسَ - شَرَعَ - وَقَعَ - بَرَزَ - يَدُكَ - وَسَقَى - سَلَفَ - أَقْلَ - فَمَعَ
فَقَتَلَ - وَجَدَكَ - فَمَكَّتْ - وَضَرَبَ - فَقَدَرَ - مَنَعَكَ - فَسَجَدَ - سَأَلَكَ
فَحَشَرَ - لَذَهَبَ - فَخَرَجَ - مَنَعَكَ - وَسَلَكَ - فَخَلَفَ - وَقَذَفَ - فَجَعَلَ
وَصَدَقَ - عَقَبَةَ - لَبَرَزَ - ظَلَمَكَ - فَجَمَعَ - وَخَسَفَ - فَنَظَرَ - شَجَرَةَ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت آموزش داده شده را بخوانید، تمرین زیر را انجام دهید. س

علامت فتحه را روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت (َ) باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد. از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

پیامبر خدا ﷺ فرمود: بهترین شما کسی است که قرآن بیاموزد

و به دیگران آموزش دهد.

درس دوم

کسره —

دِرَخت

اِسْتِکان

یکی از صداهایی که کلمه های فارسی به کمک آن خوانده می شود صدای « اِ — » می باشد، مانند:

اِمَشَب - شِکَر - وَرِزِش - پِسر - اِسْتِخر
قِرِمَز - مَنَزَل - بَرِنَج - گَرْدِش - فِلِفِل

در قرآن هم چنین صدایی «ا» است که به آن «گسره» می‌گویند، مانند:

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص
ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه ي

کلمه‌های زیر را بخش‌بخش و شمرده بخوانید:

ا ب ل = ا ب ل م ل ك = م ل ك

ر ح م = ر ح م ن س ي = ن س ي

ل ع ل م = ل ع ل م ل ع ل م = ل ع ل م

ف ص ل ت = ف ص ل ت ح س ن ذ ن = ح س ن ذ ن

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

إِرْمَ - شَهِدَ - أَبَتِ - قَصَصَ - عَمِلَ - آمِنَ - وَلَكَ - مَثَلٍ - عَمِيَ
فَلِمَ - يَجِدِ - سَفِهَ - وَرِثَ - فِيمَ - عَلِمَ - وَرَقٍ - أُذِنَ - شَجَرَ - جَبَلَ
سَمِعَ - حَسِبَ - بَرَقَ - عَوَجَ - فَرَحَ - قَمَرَ - كَذَبَ - بَلَدٍ - خَشِيَ
لَنَفِدَ - وَخَسِرَ - وَغَضِبَ - فَفَزِعَ - بِعَصِمَ - شَجَرَةَ - أَخَذَتِ - لَلْبَيْتِ
بِشَرِّ - فَعَلِمَ - وَقَعَتِ - أَزِفَتِ - فَصَعِقَ - بَلَغَتِ - تَبِعَكَ - عَشْرَةَ
فَحَمِلَ - بَرَرَةَ - فَحَمِلَ - عَلِمَتِ - بَلَغَنِي - كَلِمَةً - فَصَلَّتِ - حَسَنَةً

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین زیر را انجام دهید.

علامت کسره را روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت (َ وِ) باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد. از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ وَاعْمَلُوا بِهِ

حضرت علی علیه السلام فرمود: قرآن را بیاموزید و به آن عمل کنید.

درس سوم

ضمّه م

بُلْبُل

اُردک

یکی از صداهایی که کلمه های فارسی به کمک آن خوانده می شود صدای «اُم» می باشد، مانند:

اُتاق - سُرُخ - گُل - خُشک - اُجاق
دُشمن - دُرُست - سُنبل - شُتر - مُحکم

در قرآن هم چنین صدایی «أ» است که به آن «ضَمّه» می‌گویند، مانند:

أ ب ث ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص
ض ظ ط غ غ ف ق ك ل م ن و ه ي

کلمه‌های زیر را بخش‌بخش و شمرده بخوانید:

قُتِلَ = قُتِلَ	سُبُلٍ = سُبُلٍ
خُلِقَ = خُلِقَ	حَسُنَ = حَسُنَ
فَطْبَعَ = فَطْبَعَ	أَعْظَلَ = أَعْظَلَ
فُتِحَتْ = فُتِحَتْ	فَقُتِلَ = فَقُتِلَ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

أُذِنَ - حُبِكَ - زَيْدٌ - تَجِدُ - قَدِرَ - هَدَى - أَحَدٌ - رُسُلٌ - كَبُرَ
أُذِنَ - نُرِيَ - كُتِبَ - يَعِظُ - أَفِكَ - فَتَحَ - أَجِدُ - جُعِلَ - نُبِذَ
يَعِدُ - تَصِفُ - نُفِخَ - قُتِلَ - تَصِلُ - نَعِدُ - ضَعُفَ - ظَلِمَ - تَذَرُ
فَرُفِعَ - وَيَرِثُ - فَبِهَتْ - لَأَجِدُ - عُمِرِكَ - أَتَذَرُ - عُنُقِكَ - بَصَرُكَ
وَجُمِعَ - فَكَبُرَ - لَنُبِذَ - فَتِيحَتِ - رُسُلِكَ - لَقُضِيَ - عَضُدُكَ - فَطْبِعَ
نَصَرَكَمُ - سَنَسِمُ - أَحَدَهُمُ - وَحُمِلَتِ - هُمَزَةٌ - فَبَصَرُكَ - يَعِدُكُمْ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین زیر را انجام دهید.

علامت ضمه را روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت (َ، ِ، ُ) باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد. از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ بِعَرَبِيَّتِهِ

رسول خدا ﷺ فرمود: قرآن را به (صورت) عربی (زبان اصلی) آن بیاموزید.

درس چهارم

فتمه‌ی کشیده _____ ۱'

آنار

آب

یکی از صداهایی که کلمه های فارسی به کمک آن خوانده می شود صدای « آ - ا » می باشد، مانند:

آزاد - نان - برادر - تاب - آبان
باران - بازار - خراسان - سارا - بادام

در قرآن همچنین صدایی است که به آن «**صدای کشیده فتحه**» می‌گویند، برای اینکه از الف ناخوانا (ا) تمیز داده شود، قبل از آن فتحه ایستاده «**اْ**» قرار داده‌اند؛ مانند:

عَا بَا ثَا جَا حَا خَا دَا زَا سَا شَا ضَا

ضَا ظَا عَا غَا فَا قَا لَا مَا نَا وَا هَا يَا

در بعضی از کلمات، شکل الف صدای کشیده فتحه نوشته نشده است در این صورت،

فتحه ایستاده «**اْ**»، نشانه صدای کشیده فتحه است؛ مانند:

عُ بُ ثُ جُ حُ خُ دُ زُ رُ سُ شُ ضُ

ضُ ظُ عُ غُ فُ قُ لُ مُ نُ وُ هُ يُ

کلمه‌های زیر را بخش‌بخش و شمردن بخوانید:

مَا لَ هَا = مَا لَهَا

تَخَا فَا = تَخَافَا

إِلَ هُ = إِلَهُ

مَا كَان = مَا كَانَ

مَا تِ = مَمَاتِ

ذِ لَ كَ = ذَلِكَ

مَا بِ = مَابِ

أَيَا تِ = أَيَاتِ

مَا شَا رِقُ = مَشَارِقُ

وَعَا دَ نَا = وَعَدْنَا

كَ ذِ لَ كَ = كَذَلِكَ

فَا ذِ نِ كَ = فَذُنْكَ

جَا نَا حَ كَ = جَنَاحَكَ

حُ جَا رَا تِ = حُجُرَاتِ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

خَافَ - زَانَ - ضَاقَ - قَالَ - طَابَ - مَاذَا - فَإِذَا - دَحَاها
خَاتَمَ - أَيَاتٍ - حَارَبَ - أَرَادَا - هُذَانِ - رَاكَ - إِلَهَكَ - قِيمَةَ
أَذَنَ - مُقَامَ - غَالِبَ - ظَاهِرُ - خَالِكَ - أَصَابَ - فَطَالَ - يُرَادُ
ثَلَاثَةَ - صَلَوَاتُ - نَمَارِقُ - عَالِيَهَا - قَانِثَاتُ - عِبَادِنَا - لَأَغَالِبَ
سَافِلَهَا - بِجَانِبِ - أَيَاتِنَا - يُضَاعَفُ - ثَمَرَاتِ - قَاصِرَاتُ - ذَلِكُمَا
كَانَ مِرَاجُهَا - فَنَادَاهُمَا - أَثَارِهِمَا - مَا لَاطَاقَةَ لَنَا - بِضَاعَتُنَا - نُذَوِلُهَا

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: نَوِّرُوا بُيُوتَكُمْ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: خانه هایتان را با تلاوت قرآن نورانی کنید.

درس پنجم

کسره ی کشیده — ای

سیب، سینی

ایران

یکی از صداهایی که کلمه های فارسی به کمک آن خوانده می شود صدای «ای-ی-ی» می باشد، مانند:

ایمان - فیل - بازی - میخ - ایلام
بسیجی - زیبا - شیرین - بیبا - زمینی

در قرآن همچنین صدایی است که به آن «صدای کشیده کسره» می‌گویند، برای اینکه از یای ناخوانا (ی) تمیز داده شود، قبل از آن کسره ایستاده «ـِ، ـِی» قرار داده‌اند؛ مانند:

ای پی تی ثی چی جی خی دی ذی ری زی سی شی صی
ضی طی ظی عی غی فی قی کی لی می نی وی هی پی

کلمه‌های زیر را بخش‌بخش و شمرده بخوانید:

رُ سُّ لُ = رُسُلُ	يُ عِيْدُ = يُعِيْدُ
فِي دِيْنٍ = فِي دِيْنٍ	اِيْمَانُ = اِيْمَانُ
اَبَا رِيْقٍ = اَبَا رِيْقٍ	سَفِيْهٰنَا = سَفِيْهٰنَا
مَدِيْنَةٍ = مَدِيْنَةٍ	فَاكِهِيْنَ = فَاكِهِيْنَ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

رُسُلِي - يُرِيدُ - حَدِيدَ - أَنْيَبُ - كَرِيمُ - نُسُكِي - يَضِيقُ - عَمَلِي
قَمِيصِي - سِنِينَ - سِينِينَ - سَبِيلِي - غَنَمِي - يَتِيمَ - عِبَادِي - يُصِيبُ
أَبَابِيلَ - أَرَادَنِي - شَيَاطِينُ - أَخَذِينَ - لِحْيَا تِي - أَسَاطِيرُ - فَكِهِينَ
فَطَرَنِي - مَدِينِينَ - خَلَقَنِي - فَرَحِينَ - مَدِينَةٍ - سَيُصِيبُ - سَنُعِيدُهَا
فِي جِيدِهَا - فَنَسِيَتْهَا - جَعَلَنِي - سَتَجِدُنِي - خَالِدِينَ فِيهَا - فِي أَذَانِنَا
لَا شَيْءَ فِيهَا - فِي مَنَامِهَا - ضَارِمِينَ - مُسَافِحِينَ - بِخَازِنِينَ - بِيَمِينِكَ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طُرُقُ الْقُرْآنِ فَطَهِّرُوهَا بِالسَّوَاكِ

حضرت علی علیه السلام فرمود: همانا دهان های شما راه های (عبور و تلاوت آیات) قرآن هستند، پس آنها را با مسواک (زدن) پاکیزه کنید.

درس ششم

ضمّه ی کشیده — و

خروس

او

یکی از صداهایی که کلمه های فارسی به کمک آن خوانده می شود صدای «او - و» می باشد، مانند:

توپ - بازو - دوست - دارو - توت
طوطی - آلو - پرستو - آبرو - قوری

در قرآن همچنین صدایی است که به آن «صدای کشیده ضمه» می‌گویند، برای اینکه از واو ناخوانا (و) تمیز داده شود، قبل از آن علامت ضمه «—و» قرار داده‌اند؛ مانند:

أَوْ بُوْ تُوْ جُوْ حُوْ دُوْ زُوْ سُوْ شُوْ صُوْ
ضُوْ طُوْ ظُوْ عُوْ غُوْ فُوْ قُوْ كُوْ لُوْ مُوْ نُوْ هُوْ يُوْ

کلمه‌های زیر را بخش‌بخش و شمرده بخوانید:

رَسُولٌ = رَسُولٌ	يُوفُونَ = يُوفُونَ
أَوْذَيْنَا = أَوْذَيْنَا	نُوحِيهَا = نُوحِيهَا
يُوقِنُونَ = يُوقِنُونَ	يَقُولُونَ = يَقُولُونَ
ذَبَّحُوهَا = ذَبَّحُوهَا	ظَالِمُونَ = ظَالِمُونَ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

أَقُولُ - أُوتِي - قُلُوبُ - خُذُوهُ - نُودِي - ثَمُودُ - أَتُونِي - أَجُورَ - يُوعَظُ
خَافُونَ - أَبُوكَ - رُوحِنَا - هَارُونَ - صُدُورِ - يُوحُونَ - تُورُونَ - كُنُوزِ
قَارُونَ - يَقُولُ - يَكُونُ - بَطُونِ - أَقُومَ - وَجُوهُ - تَكُونُ - يُوقِنُونَ
يُوعَدُونَ - قَادِرُونَ - تُوقِدُونَ - فَكِيدُونِي - تُوعَدُونَ - كَالِحُونَ
يَنَالُونَ - فَعَقَرُوهَا - فَذَبَّحُوهَا - فَشَا رَبُّونَ - حُوتَهُمَا - لَكَاذِبُونَ
يُخَادِعُونَ - يُبَايِعُونَكَ - لَا يَشُوبُونَ - أَتَجَادِلُونِي - فِيهَا خَالِدُونَ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد. از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا قُرِئَ عِنْدَكَ الْقُرْآنُ وَجَبَ عَلَيْكَ الْإِنْصَاتُ وَالْإِسْتِمَاعُ

امام صادق فرمود: هنگامی که نزد شما قرآن خوانده می شود

سکوت و گوش فرا دادن بر تو واجب است.

درس هفتم

سکون ۲

بَبر

دَست

در زبان فارسی حروفی داریم که هیچ یک از صداهاى «اِ - آ - اى - او» را ندارند و به کمک حرف صدا دار قبل از خود خوانده مى شوند؛ مانند:

آب - چَمَن - چشم - اُردک - لک لک
سبز - دُکتر - دَشت - بَهمَن - پَرچَم

در قرآن هم چنین حرفی است که به آن « **حرف ساکن** » می‌گویند؛ مانند:

مَنْ - إِنْ - قُمْ - لَنْ - مِنْ - قُلْ - هَلْ - إِذْ - كُنْ
ذُقْ - ذَرْ - قَدْ - هُمْ - سَلْ - ثَبْ - دَعْ - خُذْ - كَمْ

برای این که با حروف ناخوانا، تمیز داده شوند با « **علامت سکون** _____ » نشان داده شده

است که به کمک حرف صدادار قبل از خود به یک بخش خوانده می‌شود؛ مانند:

مَنْ - إِنْ - قُمْ - لَنْ - مِنْ - قُلْ - هَلْ - إِذْ - كُنْ
ذُقْ - ذَرْ - قَدْ - هُمْ - سَلْ - ثَبْ - دَعْ - خُذْ - كَمْ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

يَ لِدْ = يَلِدْ مِذْ كَ = مِنْكَ

أَعْ هَدْ = أَعْهَدْ كُذْ تُمْ = كُنْتُمْ

يَغْ فِرْ = يَغْفِرْ نُخْ رِجْ = نُخْرِجْ

أَعْ تَدْ نَا = أَعْتَدْنَا كَيِّ دَ هُمْ = كَيِّدَهُمْ

يَمْ سَسْ نِي = يَمْسَسُنِي أَحْ ضِدْ رَتْ = أَحْضِرَتْ

يَعْ بُ دُونَ = يَعْبُدُونَ أَصْدْ وَآ تْ كُمْ = أَصَوَاتُكُمْ

کلمه های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

أَسْلِمَ - خِفْتُمَ - تُشِمِتَ - عَنْهُمْ - مِنْكُمْ - أَبْصِرَ - يُصْلِحَ - قَوْمِي
صَدَدْتُمْ - أَمِنْتُمْ - يُشْرِكْنَ - قَبْلَكُمْ - كَفَرْتُمْ - أَسَأْتُمْ - عَلِمْتُمْ
وَضَعْتُهَا - وَضَعْتُهَا - يَسْتَعْفِفْنَ - يَخْلُقُونَ - يَخْلُقُونَ - فَيُظْلَلْنَ
رَزَقْنَاهُمْ - أَمْوَالُهُمْ - أَكْثَرَهُمْ - يَجْتَنِبُونَ - اسْتَخْلَصَهُ - أَعْجَبَتْكُمْ
أَخْلَصْنَاهُمْ - مُذَبِّذِينَ - خَلَفْتُمُونِي - فَأَخْلَفْتُكُمْ - أَلْسِنَتُهُمْ
فَيُدْهِنُونَ - تَسْتَتِرُونَ - فَيُسْحِتْكُمْ - أَمَدَدْنَاكُمْ - إِذَا عَجَبَتْكُمْ

آیه های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه، کلمه و شمرده بخوانید.

نَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ	قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ
إِذْهَبْ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنِيَا فِي ذِكْرِي	لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ
يَصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ	قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ
مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ	يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ
يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ
قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ	هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ
إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا	لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ
وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ	فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قال رسول الله ﷺ: ما من مؤمنٍ... إلَّا ولله عليه حقٌّ واجبٌ أن يتعلَّم من القرآن

پیامبر خدا ﷺ فرمود: هیچ مؤمنی نیست مگر این که خداوند بر او حق واجبی دارد که باید (به اندازه توانش) از قرآن فرا بگیرد.

درس هشتم

تَشْدِیدِ —

نَجَّار

نَقَّاش

در فارسی به کلمه هایی بر می خوریم که حرفی یک بار نوشته شده ولی دو بار خوانده می شود؛ مانند:

بَنَّا - قَنَاد - مُعَلِّم - قَصَّاب - عَكَّاس
بَرّه - ذُرَّت - كَفَّاش - دَقَّت - ارّه

در قرآن هم چنین علامتی «^س—» است که به آن «**تشدید**» می‌گویند و مانند زبان فارسی روی هر حرفی باشد، دو بار خوانده می‌شود. یک بار به صورت ساکن و بار دیگر با همان صدایی که آن حرف دارد، هنگام خواندن نباید آنها فاصله باشد؛ مانند:

رَبُّ	=	رَبَّ
صَلِّ	=	صَلِّ
مَسَّ	=	مَسَّ
إِلَّا	=	إِلَّا
إِنَّ	=	إِنَّ

کلمه‌های زیر، یک‌بار جدا جدا و بار دیگر با هم نوشته شده آنها را بخش‌بخش و
شمرده بخوانید:

مَدَّ دَ = مَدَّ	إِنَّ نَ = إِنَّ
تُمَرَمَ = تُمَر	مَسَّ سَ = مَسَّ
أَيُّ هَا = أَيُّهَا	فَتُمَرَمَ = فَتُمَر
رَبِّ بَ كَ = رَبِّكَ	لِ حُبِّ بَ = لِحُبِّ
جَ هَذَّ زَ مَ = جَهَنَّمَ	فَصَدَّ نَا هُ = فَصَلَّنَاهُ
يَصَّدَّ صَعَّ عَ دُ = يَصْعَدُ	مَتَّ تَعَّ نَا هُمْ = مَتَّعْنَاهُمْ

کلمه های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

لِحُبِّ - يُضِلُّ - صَدَّهَا - ظَلُّهَا - يَدْعُ - سِتَّةَ - تَخِلَّتْ - فَصَلَ -
مُدَبِّرُ - رَبِّيَانِي - إِيْمَانُهُنَّ - طَوَافُونَ - مُقَرَّبِينَ - أَضَلَّنِي - يَصْعَدُ
عَلِيُّونَ - عَلِيِّينَ - ذُرِّيَّتَهَا - رَبَّانِيَّيْنِ - مُقَرَّنِينَ - تَحِيَّتُهُمْ - صَرَفْنَاهُ
تَتَّخِذُوهُ - سَخَّرْنَاهَا - يُسَبِّحُنَ - يَشَّقُّ - يَتَخَلَّفُكُمْ - نَضَاحَتَانِ
سَمَاعُونَ - يَتَسَلَّلُونَ - لِيَذْكَرَ - جَهَنَّمَ - لِلْمُطَفِّفِينَ - لَفِي عِلِّيَّيْنَ
وَمِنْ ذُرِّيَّتِي - لَيَقُولَنَّ - لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ - فَصَلَ لِرَبِّكَ - ثُمَّ اغْرَقْنَا

آیه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه، کلمه و شمرده بخوانید.

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ إِنَّ تَعَذُّهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ
قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ
فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ
وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ نَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ
لَا مَلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ تَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكَذِّبُونَ
ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ
أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ - يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اقْرَءُوا الْقُرْآنَ وَاسْتَظْهِرُوهُ، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُعَذِّبُ قَلْبًا وَعَى الْقُرْآنَ

حضرت علی علیه السلام فرمود: قرآن را بخوانید و آن را به قلب خود بسپارید (حفظ کنید)؛ زیرا خداوند متعال، دلی را که جایگاه قرآن باشد، عذاب نمی کند.

در درس‌های گذشته با صداهای کشیده آشنا شدیم؛ زمان تلفظ صداهای کشیده دو برابر زمان تلفظ صداهای کوتاه است؛ مانند: نُوحِيهَا ءَاتُونِي أُؤَذِي نَا

بعضی وقت‌ها صداهای کشیده، بیشتر از حالت معمولی کشیده می‌شوند، در این صورت علامتی به این شکل (ـَ) به نام علامت «مد» روی صداهای کشیده قرار داده‌اند.

کلمه‌های زیر، یک بار بدون علامت «مد» و بار دیگر با علامت «مد» نوشته شده، آنها را به صورت شمرده بخوانید.

جَاءَ	با کشش بیشتر	جَاءَ
جِئَ	با کشش بیشتر	جِئَ
سُوءَ	با کشش بیشتر	سُوءَ

کلمه‌های زیر، یک‌بار جدا و بار دیگر با هم نوشته شده آنها را بخش‌بخش و
شمرده بخوانید:

يَ شَا ءُ = يَشَاءُ

رَادُّ دُ كَ = رَادُّكَ

يُ ضَبَى ءُ = يُضِبَى

ضَالُّ لِي نَ = ضَالِّينَ

بِ ضَارَّ رِ هِمَّ = بِضَارَّهِمَّ

فِي أَيِّ دِي هِمَّ = فِي أَيِّدِيهِمَّ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

دُعَاءُ - مَا أَنْتُمْ - وَرَاءَ - يُشَاقِّ - فِي أَمْرِي - تَفِيءَ - بَيِّضَاءَ - عَالَانَ
فُقَرَاءَ - لَا أَحِبُّ - حَاجَّ - لَا أُعْبُدُ - دِمَاءَ كُمْ - مَا أَهْلَكْنَا - فِي أَيَدِيهِمْ
الْحَاقَّةُ - غِطَاءَكَ - بِضَارِّهِمْ - مَا أَشْرَكْتُمْ - حُنَفَاءَ - وَلَا أَمَّيْنِ - حَافِينَ
رَبَّنَا إِنَّا - لَضَالُّونَ - مُدْهَمَّاتَانِ - عُلَمَاءَ - لَا أَمْلِكُ - يُحَادُّونَ - فَلَا أَقْسِمُ
فِي أَمْوَالِهِمْ - يُشَاقِّ - إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ - يَهْدِي إِلَيْهِ - لِيُحَاجُّوكُمْ
إِذَا أَرَدْنَا أَنْ نَهْلِكَ - سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ - لَعَلِّي أُنِيبُكُمْ - بَلَوْنَا أَصْحَابَ

آیه های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه، کلمه و شمرده بخوانید.

يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَىٰ مَنِ ابْتَدَأَ	وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ
كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ	قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ
رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ	إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ
وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ	بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ
فَلَمَّا جَاءَهُمْ بَايَاتُنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ	فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ
يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ -	فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ
وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا -	مُدْهَامَّتَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لِكُلِّ شَيْءٍ رَبِيعٌ وَرَبِيعُ الْقُرْآنِ شَهْرُ رَمَضَانَ

امام صادق فرمود: برای هر چیزی بهاری است و بهار قرآن، ماه رمضان است.

د ردرس های گذشته با خواند این کلمات آشنا شدید، كِتَاب كِتَاب كِتَاب
 در زبان عرب، در آخر بعضی از کلمات، نون ساکن اضافی آورده می شود؛ مانند:

كِتَابَنْ كِتَابِنْ كِتَابُنْ

برای اینکه این نون اضافی با نون اصلی اشتباه نشود، آن را نمی نویسند و به جای آن، علامت صدای حرف قبلی را تکرار می کنند؛ مانند:

كِتَابَنْ كِتَابِنْ كِتَابُنْ

نام این علامت (ؕ)، « تنوین » است.

تنوین: نون ساکنی است که نوشته نشده ولی خوانده می شود و نشانه آن، تکرار علامت صدای حرف قبل است.

تنوین بر سه قسم است

۱. تنوین فتحه: « $\text{ـَ} + \text{نْ} = \text{ـُ}$ »، مانند: رَحْمَةٌ = رَحْمَةٌ

۲. تنوین کسره: « $\text{ـِ} + \text{نْ} = \text{ـِ}$ »، مانند: رَحْمَةٍ = رَحْمَةٍ

۳. تنوین ضمه: « $\text{ـُ} + \text{نْ} = \text{ـُ}$ »، مانند: رَحْمَتُهُ = رَحْمَتُهُ

یادسپاری: بعضی وقت‌ها بعد از علامت تنوین فتحه « ـُ » یکی از دو حرف

« ا - ی » می‌آید که علامتی ندارند و خوانده نمی‌شوند؛ مانند:

قَوْمًا - أَمْرًا - حَقًّا - يُسْرًا - يَوْمًا - هُدًى - ضَحًى - مَوْلى - أذى - طَوْى

حَبًّا - مُلْكًا - مَكْرًا - لَيْلًا - بَعْضًا - سُدى - طَوِيلًا - سُوى - ضَلَالًا - عَمًى

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

أَنْهَارًا - رَسُولٌ - عَظِيمٌ - كَثِيرًا - مَرَّةً - فِثْنَةً - عِظَامًا - رِجَالٌ - جَزَاءً
أَعْنَابٍ - أُمَّةٍ - هَيِّنًا - بُهْتَانٌ - إِلَهَةٌ - نِسَاءً - رَحْمَةً - مُسَمًّى - نَضْرَةً
أَحْيَاءً - بِضَاعَةً - مُصَفًّى - جَارِيَةً - جُفَاءً - مُفْتَرًى - مَرَّةً - بِقِيعَةٍ
فِي ضَلَالٍ - مَوْعِظَةً - مُطَهَّرَةً - مُسْتَقَرًّا - قِيَمَةً - مُمَزَّقٍ - وَازِرَةً - سَيَّارَةً
صَافَاتٍ - غَاشِيَةً - أَجْنِحَةً - قَمْطَرِيرًا - مَعْرُوفَةً - زُجَاجَةً - إِسْتِكْبَارًا
مَعْدُودَةً - مُلْتَحِدًا - مُسْتَبْشِرَةً - مُتَفَرِّقَةً - مُتَجَاوِرَاتٍ - لَا شَرْقِيَّةَ

آیه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه، کلمه و شمرده بخوانید.

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا جَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ
لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا
وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا لَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ
وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَتْ مِرَاجُهَا زَنْجَبِيلًا عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ
وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ
إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا
مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا
إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: حَسِّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ فَإِنَّ الصَّوْتَ الْحَسَنَ يَزِيدُ الْقُرْآنَ حُسْنًا

رسول خدا ﷺ فرمود: قرآن را با صداهای (خوش) خود آراسته کنید؛ زیرا صدای نیکو، زیبایی قرآن را افزایش می دهد

درس یازدهم

حروف ناخوانا (۱)

خواندن

خواهر

در کلمه های فارسی به حرف «**واو**» برمی خوریم که در بعضی از کلمه های نوشته شده، ولی خوانده نمی شود؛ مانند:

خواب - خویش - خواستن - خوان
خوانا - خواهش - خوار - خواربار

در قرآن کریم هم به چهار حرف «و. ا. ل. ی» است که بعضی وقت‌هاست. برای اینکه با موارد خوانا اشتباه نشوند، آن‌ها را بدون علامت نوشته‌اند.

هروقت بی علامتند زدست مردم راحتند * هروقت با علامتند گرفتار قرائتند

با این چهار حرف «و. ا. ل. ی» کلمه «والی» درست کرده‌اند:

به به بین چه عالیهِ چون از حروف والیه * نوشته می‌شه خوانده نمی‌شه

۱- یکی از آنها، پایه و کرسی همزه (و، ا، ی) است

حرف همزه «ء» بعضی وقت‌ها به تنهایی می‌آید؛ مانند: ماء - چیء - سوء - یشاء

بعضی وقت‌ها، روی سه حرف (و، ا، ی) قرار می‌گیرد، در این صورت «و، ا، ی» پایه و

کرسی برای همزه‌اند و خوانده نمی‌شوند؛ مانند:

مُؤْمِنٌ = مُءْمِنٌ سَأَلَ = سَاءَلَ

بَارِئٌ = بَارِئٌ بَغْسٌ = بِئْسَ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

تَوْتَى - فَوَادُ - يُؤْفَكُ - تَوْوَى - مَاوُّهَا - أَبَتِ - نَاتَى - أَمِرْتُ

بِأَسْمَاءَ - أَقْرَبُ - قُرِئَ - يُبْدِئُ - يَنْشِئُ - بَادِئُ - تَبَوَّئُ

۲- یکی دیگر پایه و کرسی صدای کشیدهٔ فتحه (ـُـ و ـِـ ی) است.

با این شکلِ « ـُـ » صدای کشیده فتحه، در گذشته آشنا شدیم، بعضی وقت‌ها،

این شکلِ « ـُـ » به تنهایی می‌آید؛ مانند: إِلَهَ - ذَلِكَ - هَؤُلَاءِ - لَكِنَّ - رَحْمَنُ

بعضی وقت‌ها، دو حرف « و، ی » بعد از آن، قرار می‌گیرند که علامتی ندارند «ـُـ و ـِـ ی»

و پایه و کرسی برای صدای کشیدهٔ فتحه‌اند و خوانده نمی‌شوند؛ مانند:

صَلَوَةٌ = صَلَاةُ مُوسَى = مُوسَا

بعضی وقت‌ها، یای غیر آخر «**ی**» پایه و کرسی صدای کشیدهٔ فتحه قرار می‌گیرد که در این صورت، نقطه‌های آن را نمی‌نویسند «**ـِـ**» مانند:

تَلَّهَا = تَلَّهَا

کلمه‌های زیر را یک بار بخش‌بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

نَجْوَةٌ - زَكَاوَةٌ - حَيَوَةٌ - مِشْكُوَةٌ - غَذْوَةٌ - ضُحَى - فَهْدَى

سُكَارَى - فَنَادَى - نَزَلَ - هَذَن - أَتَكَ - عُقْبَهَا - يَرْضَى

لِتَرْضَى - تَلَطَّى - ذَكَرَهُمْ - اسْتَعَلَّى - يَتَزَكَّى - عَلَى أَثَرِي - أُولَاهُمَا

آیه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه، کلمه و شمرده بخوانید.

فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى - وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ
فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ لَا إِلَهَ إِلَّا هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا هَؤُلَاءِ
قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي صَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ
قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَىٰ فَلَا تُكْ فِي مِرْيَةٍ مِمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ
قَدْ جِئْتَكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَوْمَئِذٍ تُعَرِّضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكُمْ
مَا ءَامَنْتَ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا
فَأَرَدْنَا أَنْ يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا مُتَكِبِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد. از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ الْقُرْآنَ لَا يُقْرَأُ هَذَرَمَةً، وَلَكِنْ يُرْتَّلُ تَرْتِيلًا

امام صادق فرمود: همانا قرآن را نباید تُند و سریع خواند بلکه باید به صورت ترتیل (منظم و شمرده) خوانده شود.

۳- یکی دیگر از موارد حروف ناخوانا، الف بدون علامت «ا» است.

هرگاه الف بدون علامت «ا»، در وسط یا آخر کلمه قرار گیرد، خوانده نمی شود، مانند:

وَاحِلٌ = وَحِلٌ عَمِلُوا = عَمِلُوا

بعضی از قرآن ها، روی الف ناخوانای وسط کلمه، صاد غیر آخر «ا» و روی الف آخر کلمه دایره گرد «ا» قرار داده اند؛ مانند:

وَأَضْرَبَ - وَالْفُلْكَ - فَاَنْصُرْ - نَصَرُوا - فَرِحُوا - كَانُوا - صَبَرُوا - تَعَثُوا

کلمه های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

أَقِمُوا - تَقُولُوا - خَسِرُوا - تَعَاوَنُوا - لَتَارْكُوا - وَالَّذِينَ - فَاَلْيَوْمَ - وَأَرْكَعُوا
بِالْآخِرَةِ - فَاصْبِرْ - وَالْبَيْتِ - وَأَسْمَعُوا - فَاتَّقُوا - فَاَقْتُلُوا - وَأَشْكُرُوا - وَاتُوا

۴- یکی دیگر از موارد حروف ناخوانا، لام بدون علامت «ل» است.

هر گاه «ل» علامتی نداشته باشد، خوانده نمی‌شود، به جای آن، حرف بعدی با تشدید خوانده می‌شود؛ مانند:

الشَّمْسُ = اَشْمَسُ الرَّسُولُ = اَرْسُولُ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش‌بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

لِلشَّارِبِينَ - عِبَادَ اللَّهِ - وَالزَّيْتُونَ - لِلطَّاغِينَ - وَالصُّلْحُ - مِنَ الذَّهَبِ
وَالظَّالِمِينَ - هُوَ الضَّلَالُ - إِنَّ السَّاعَةَ - مِنَ الرَّحْمَةِ - فَالنَّارُ - جَنَاحَ الذُّلِّ
يَقُولُ الظَّالِمُونَ - خِلَالَ الدِّيَارِ - مِنَ الزَّاهِدِينَ - نَجْزِي الظَّالِمِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ
① رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً ② فِيهَا كُتِبَ قِيَمَةٌ ③ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ④ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ⑤
إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ⑥ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ
الْبَرِيَّةِ ⑦ جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ⑧

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لِكُلِّ شَيْءٍ حِلْيَةٌ وَحِلْيَةُ الْقُرْآنِ الصَّوْتُ الْحَسَنُ

پیامبر خدا ﷺ فرمود: برای هر چیزی، زینتی است و زینت قرآن، صدای خوش و نیکو می باشد.

۱- صدای کشیدهٔ ضمه «أُو» در شش کلمه، تبدیل به صدای کوتاه «أ» می‌شود

در قرآن به شش کلمه برمی‌خوریم که با صدای کشیدهٔ ضمه «أُو» نوشته شده ولی آن‌ها را باید با صدای کوتاه ضمه «أ» بخوانیم.

شیوهٔ نوشته و خواندن آن شش کلمه به قرار زیر می‌باشد:

أُولُوا = أُلُوا

أُولَاتٍ = أُلَاتٍ

سَأُولُكُمْ = سَأُرِيكُمْ

أُولَى = أُلَى

أُولَآءِ = أُلَآءِ

أُولَئِكَ = أُلَئِكَ

۲- تبدیل صدای کشیده «ا-، ی-، و» به صدای کوتاه «ا، ی، و»

هرگاه در آخر کلمه، صدای کشیده «ا-، ی-، و» باشد و در ابتدای کلمه بعدی، حرف ساکن یا تشدیددار «-، -، -» قرار گیرد، در این صورت صدای کشیده را باید به صورت صدای کوتاه بخوانیم، مانند:

ذُو الْعَرْشِ = ذُلْعَرْشِ قَالُوا اتَّخَذَ = قَالَتْخَذَ

نکته: در جاهایی که صدای «ا-، ی-، و» باید با صدای «-، -، -» خوانده شوند، در قرآن به صورت «-، -، -» نوشته شده ولی باید توجه داشته باشیم که «ا» و «ی» بعد از «-، -، -» خوانده نمی‌شوند، مانند:

وَإِذَا الْجِبَالُ = وَإِذْلَجِبَالُ فِي الْأَرْضِ = فِي لَأَرْضِ

کلمه های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

جَعَلْنَا الْآنْهَارَ - ذَوِي الْقُرْبَى - أَوْتُوا الْكِتَابَ - هَذَا الْوَعْدُ - مُخْزِي الْكَافِرِينَ
إِلَى الْحَوْلِ - فَجَرْنَا الْأَرْضَ - وَابْتَلُوا الْيَتَامَى - يَا أَيُّهَا النَّاسُ - تَكْتُمُوا الْحَقَّ
الَّذِي أَوْثُمِنَ - إِنَّمَا التَّوْبَةُ - عَلَى الثَّلَاثَةِ - وَاتُوا الزَّكَاةَ - لِأُولَى الْأَلْبَابِ
أَقِيمُوا الصَّلَاةَ - إِحْدَى ابْنَتَيَّ - وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ - فِي الْحَافِرَةِ - نَزَّلْنَا الذِّكْرَ
أُولُوا الْأَلْبَابِ - رَبَّنَا كَشِفْ - اسْتَرَوْا الضَّلَالَةَ - عَلَى النَّارِ - فَمَا الَّذِينَ
لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ - وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ - نَجْزِي الظَّالِمِينَ - فَاسْتَبِقُوا الصِّرَاطَ

آیه های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید

قَالُوا نَحْنُ أُولُوا قُوَّةً وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ
بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ
وَأُولَاتِ الْأَحْمَالِ أَجْلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
أُولَئِكَ مَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ لَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا
قَالَ هُمْ أَوْلَاءِ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى
وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ
كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ
أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابِ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد.

از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طُرُقُ الْقُرْآنِ فَطَهَّرُوهَا بِالسِّوَاكِ

امام علی علیه السلام فرمود: دهان های شما، راه های قرآن است، پس آنها را

با مسواک (زدن) پاکیزه نمایید.

اگر آخر کلمه، حرف «ه، ه» با صدای کوتاه «--» باشد و قبل از آن، حرفی با صدای کوتاه «--» قرار گیرد، در این صورت، صدای کوتاه حرف ها «ه، ه» تبدیل به صدای کشیده کسره می شود «هی»؛ مانند:

رَسُولِه = رَسُولِهی عَبْدِه = عَبْدِهی

اگر آخر کلمه، حرف «ه، ه» با صدای کوتاه «--ُ» باشد و قبل از آن، حرفی با صدای کوتاه «- یا -ُ» قرار گیرد در این صورت، صدای کوتاه حرف ها «ه، ه» تبدیل به صدای کشیده ضمه می شود «هو»؛ مانند:

رَبُّه = رَبَّهو عِنْدَه = عِنْدَهُو

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

نَفْسِه - بَعْبَادِه - لِقَوْمِه - وَلَدِه - مِنْ دُونِه - بَيَدِه - مِيثَاقِه - بِأَمْرِه - فِي بَطْنِه
أَنَّهُ - أَمْرُهُ - عَلَّمَهُ - عَبْدَهُ - رَسُولُهُ - كِتَابُهُ - مَعَهُ - أَنْزَلَهُ - يَمُدُّهُ - أَخْلَدَهُ

در بعضی از قرآن‌ها در جایی که صدای کوتاه باید تبدیل به صدای کشیده شود، علامت کسره را به صورت ایستاده و علامت ضمه را به صورت وارونه « ِ - ُ » نوشته‌اند، مانند:

أَنَّهُ - يَرَهُ - لِقَوْمِهِ - مِنْ دُونِهِ

و در بعضی از قرآن‌ها، در مواردی که صداها کوتاه کسره و ضمه باید با صدای کشیده شوند، واو ویای کوچکی بعد از آن حرف، اضافه کرده‌اند، مانند:

سَبِيلَهُ - مِنْ وَرَائِهِ - سَنَسِمُهُ - مِنْ رَحْمَتِهِ - بَعْبَادِهِ - تَأْخُذُهُ
فَسَيُنْزِلُهُ - ذَاوُدَ - يُحْيِي - يَسْتَوُونَ - نَبِيَّنَ - صَاحِبَتِهِ

در سه صورت زیر، صدای حرف «ه، ه» تغییر نمی‌کند:

۱. قبل از حرف «ه، ه»، حرف ساکن باشد، مانند:

مِنْهُ - إِلَيْهِ - لَدُنْهُ - فَأَعْبُدْهُ - يَعْلَمُهُ - فَبَشِّرْهُ

۲. قبل از حرف «ه، ه»، حرفی با صدای کشیده باشد، مانند:

أَخُوهُ - فِيهِ - أَنْزَلْنَاهُ - خُذُوهُ - يَهْدِيهِ - هَذَا

۳. بعد از حرف «ه، ه»، حرف ساکن یا مشدد باشد، مانند:

لَهُ الْحَمْدُ - نَصَرَهُ اللَّهُ - دُونِهِ الْبَاطِلُ - بِهِ الَّذِينَ

سورة عاديات وقارعه را يك بار بخش بخش و بار ديگر به صورت كلمه كلمه و شمرده بخوانيد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ① فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ② فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ③ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ④ فَوَسَطْنَ
بِهِ جَمْعًا ⑤ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ⑥ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ⑦ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ
⑧ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ⑨ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ⑩ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ⑪

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ① مَا الْقَارِعَةُ ② وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ③ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ
④ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ⑤ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ⑥ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ
⑦ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ⑧ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ⑨ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَةٌ ⑩ نَارُ حَامِيَةٍ ⑪

تمرین منزل

قرآن آموزان عزیز: برای این که بتوانید کلمات دارای علامت های آموزش داده شده را بخوانید، تمرین های زیر را انجام دهید.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت های آموزش داده باشد. به یاری خداوند با علامت های دیگر نیز آشنا خواهیم شد. از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال های شما را برطرف کنند.

* * * * *

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَ الْقُرْآنُ حَدِيثَهُ وَالْمَسْجِدُ بَيْتَهُ بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ

رسول خدا ﷺ فرمود: کسی که قرآن سخنش و مسجد خانه اش باشد،

خداوند برایش خانه ای در بهشت، بنا می کند.

قرآن ۱۱۴ سوره دارد و ۲۹ سوره آن با کلمه‌هایی شروع می‌شود که به صورت **قطعه قطعه** و جدا جدا و هر حرفی با اسم عربی آن خوانده شود و به همین جهت به آن‌ها **حروف مُقَطَّعه** می‌گویند؛ مانند: **الم = اَلِف، لام، میم** **المص = اَلِف، لام، میم، صاد**

اسامی بعضی از این حروف، در عربی با فارسی تفاوت دارند، در قرآن‌های با رسم ایرانی، روی این حروف، علامتی به این شکل «--'» قرار داده‌اند، تا قاری فارس زبان، آن‌ها را درست تلفظ کند؛

مانند: **یُس = یا، سین** **خُم = حَا، میم** **طُه = طَا، هَا**

صدای کشیده بعضی از این اسامی، باید از حالت معمولی، بیشتر کشیده شوند؛ از این رو آن‌ها را با علامت مد مشخص کرده‌اند؛ مانند: **صَ = ضَاد** **قَ = قَاف** **نَ = نُون**

بقیه موارد حروف مقطعه: **طس - طسم - الر - المَر - حم عسق - كهيعص**

آخرین مطلب:

اگر بعد از تنوین، حرف ساکن یا تشدید داری قرار گیرد، در این صورت هنگام تلفظ، دو حرف ساکن در کنار هم قرار خواهند گرفت؛ مانند: رَجُلٌ اَفْتَرَى = رَجُلٌ نَفْتَرَى برای راحت خواندن حرف ساکن دوم، نون تنوین را در تلفظ با صدای «-» خوانده می‌شود، به این صورت «رَجُلٌ نَفْتَرَى» در بعضی از قرآن‌ها، نون کسره‌دار کوچکی در زیر آن کلمه نوشته‌اند، به این صورت:

فِسْقُ الْيَوْمِ = فِسْقُ نَ الْيَوْمِ = فِسْقُ يَ الْيَوْمِ
جَزَاءُ الْحُسْنَى = جَزَاءُ نَ الْحُسْنَى = جَزَاءُ يَ الْحُسْنَى
يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ = يَوْمَئِذٍ نَ الْمَسَاقُ = يَوْمَئِذٍ يَ الْمَسَاقُ

کلمه‌های زیر را یک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

مَثَلًا الْقَوْمُ - إِنْكَ افْتَرَاهُ - عَدْنِ الَّتِي - سَوَاءَ الْعَاكِفُ
بِغُلَامِ اسْمُهُ - أَحَدُ اللَّهِ - لَهُوَ أَنْفَضُوا - يَوْمَئِذٍ السَّلَمُ
مِصْبَاحُ الْمِصْبَاحِ - قَوْمًا اللَّهُ - قَوْمُ نُوحِ الْمُرْسَلِينَ - شَيْئًا اتَّخَذَهَا
عَادًا الْأُولَى - رَجُلٌ افْتَرَى - كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ - أَمْوَالُ اقْتَرَفْتُمُوهَا
رَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا - زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ - عُزَيْرُ ابْنٍ - أَلِيمًا الَّذِينَ

آیه‌های زیریک بار بخش بخش و بار دیگر به صورت کلمه و شمرده بخوانید:

وَأَمَّا مَنْ أَمِنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَىٰ
جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ
وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا
وَالْقَوَا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ
إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ
وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ وَثَمُودَ فَمَا أَبْقَىٰ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ
أَلَمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا
سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ

قرآن آموزان عزیز: خدا را شکر، به یاری خداوند، با همه علامت‌ها و مطالب روخوانی قرآن کریم آشنا شدیم، برای این که علامت‌ها و مطالب روخوانی در ذهن ما جای گیرد و بتوانیم قرآن را روان و بدون غلط بخوانیم، لازم است روزانه چند صفحه از قرآن را به صورت شمرده و بادقت بخوانیم، تا زمینه آشنایی با قواعد تجوید پیدا کنیم و قرآن را آن گونه بخوانیم که مسلمان‌های صدراسلام از زبان پیامبر اکرم، حضرت محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله شنیده بودند.

روی یک صفحه از قرآن تمرین کنید، تنها حروفی را بخوانید که دارای علامت‌ها و مطالب آموزش داده باشد. به یاری خداوند با مطالب وقف و ابتدا نیز آشنا خواهیم شد. از افرادی که قرآن خواندن را بلدند بخواهید تا به خواندن شما گوش دهند و اشکال‌های شما را برطرف کنند.

برای جلسه بعد حتماً قرآن با خود بیاورید تا تمرین را از روی قرآن انجام دهیم

قطع صدا پس از خواندن هر عبارت که برای تازه کردن نَفَس باشد را « **وقف** » می گویند.
و آغاز کردن از ابتدای عبارت بعدی را « **ابتدا** » می گویند.

در قرائت قرآن هنگام وقف، تغییراتی در آخر بعضی از کلمه ها به وجود می آید که باید با آن ها آشنا شویم.

۱. وقف بدون تغییر

اگر حرف آخر کلمه، ساکن یا دارای صدای کشیده «---ا--ی--و» باشد، تغییری در آن داده نمی شود و به همان صورت خوانده می شوند؛ مانند:

قُمْ فَأَنْذِرْ - فَأَنْطَلِقْنَا - وَادْخُلِيْ جَنَّتِيْ - وَلَا تُسْرِفُوا
وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ - وَالصُّحُفِ - أَفَعَصَيْتَ أَمْرِيْ - تُقَاتِلُوا

۲. وقفِ اسکان

اسکان یعنی ساکن کردن، اگر حرف آخر کلمه، صدای کوتاه یا تنوین کسره یا ضمه داشته باشد، هنگام وقف، ساکن می‌گردد؛ مانند:

هُدًى لِلْمُتَّقِينَ = هُدًى لِلْمُتَّقِينَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ = إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

عَاقِبَةُ الْأُمُورِ = عَاقِبَةُ الْأُمُورِ؛ حَظٌّ عَظِيمٌ = حَظٌّ عَظِيمٌ؛ حُورٌ عِينٌ = حُورٌ عِينٌ

نکته: اگر حرف آخر کلمه، علامت تشدید داشته باشد، هنگام وقف، حرف آخر ساکن می‌شود؛ ولی تشدید آن باقی می‌ماند و باید دو بار به صورت ساکن و بدون فاصله خوانده، مانند:

حَمَلُهُنَّ = حَمَلُهُنَّ أَيْنَ الْمَفَرُّ = أَيْنَ الْمَفَرُّ بَغَيْرِ الْحَقِّ = بَغَيْرِ الْحَقِّ

۳. وقف ابدال

ابدال یعنی تبدیل کردن، اگر حرف آخر کلمه‌ای تایی گرد «**ة - ه**» باشد هنگام وقف، به های ساکن «**ه - ه**» می‌شود، مانند:

أَقِمْوَا الصَّلَاةَ	=	أَقِمْوَا الصَّلَاةَ	فِي الْحَافِرَةِ	=	فِي الْحَافِرَةِ
وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ	=	وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ	دَكَّةً وَاحِدَةً	=	دَكَّةً وَاحِدَةً
نَخْلٍ خَاوِيَةٍ	=	نَخْلٍ خَاوِيَةٍ	عَلَيْهِمْ مُؤَصَّدَةٌ	=	عَلَيْهِمْ مُؤَصَّدَةٌ

همچنین اگر حرف آخر کلمه، دارای تنوین فتحه «**- -**» باشد، در هنگام وقف، تنوین حذف شده و به صدای کشیده فتحه، تبدیل می‌شود، مانند:

أَعْنَابًا = أَعْنَابًا هُدًى = هُدًى عِشَاءً = عِشَاءًا

تمرین: در جلسه قبل گفته شد که همه قرآن با خود بیاورند، سوره «نازعات» را بیاورید، به صورت کلمه، کلمه و شمرده بخوانید و بر آخر آیات، وقف کنید.

* * * * *

تابه حال اضافه بر ساده خوانی قرآن به صورت بخش بخش و کلمه، کلمه، با شیوه وقف کردن بر آخر کلمه ها نیز آشنا شدیم، برای این که بتوانیم قرآن را به صورت روان بخوانیم، از این بعد باید آیات قرآن را به صورت کلمه و سپس جمله و آیه، آیه بخوانیم تا ان شاء الله بعد از چند روزی بتوانیم قرآن را روان و بدون غلط بخوانیم.

تمرین منزل

سوره «عَبَسَ» را نخست به صورت کلمه و سپس جمله و آیه، آیه بخوانید و بر آخر آیات، وقف کنید.

در بحث وقف با نحوه وقف کردن بر آخر کلمه ها و آیه ها آشنا شدیم. بعضی از آیه های قرآن کوتاه اند و می توانیم آنها را با یک نَفَس بخوانیم، اما بعضی از آیه های قرآن طولانی اند و نمی توانیم آنها را با یک نَفَس بخوانیم و ناچاریم وسط آیه توقف کنیم و سپس به خواندن قرآن ادامه دهیم. اگر بخواهیم وسط آیه توقف کنیم، باید جایی را برای وقف کردن انتخاب کنیم تا معنا و مفهوم آیه تغییر پیدا نکند. حتماً خواهید گفت که قرآن به زبان عربی است و ما معنای عربی را نمی دانیم، از کجا بدانیم جای مناسب برای وقف کردن در وسط آیه کجاست؟ دانشمندان علوم قرآن، به منظور جلوگیری از اشتباه و تغییر در معنا و مفهوم آیه های قرآن کریم، نشانه هایی را مُعَيَّن کرده اند که به « **رموز وقف** » مشهور است تا مسلمانان با توجه به آن رموز بتوانند جای مناسب برای وقف کردن انتخاب کنند.

رموز وقف

«م» نشانه «وقف لازم» یعنی باید بر آن وقف شود.

«ط» نشانه «وقف مطلق» یعنی وقف آن بهتر است.

«ج» نشانه «وقف جایز» یعنی وقف و وصل آن یکسان است.

«ز» نشانه «وقف مُجَوِّز» یعنی وصل آن بهتر است.

«ص» نشانه «وقف مرخص» یعنی در صورت کمبود نفس می‌توان وقف کرد.

«لا» نشانه «وقف ممنوع» یعنی نباید بر آن وقف شود.

در بعضی از قرآن‌ها به جای نشانه «ط» از نشانه «قِلَی» و به جای نشانه «ز» از نشانه

«صِلَی» استفاده کرده‌اند.

«قِلَی» یعنی «الْوَقْفُ أَوَّلَى»: وقف آن بهتر است.

«صِلَی» یعنی «الْوَصْلُ أَوَّلَى»: وصل آن بهتر است.

چند نکته:

۱. پیامبر گرامی اسلام ﷺ بر آخر آیه‌ها وقف می‌کردند، ما نیز به پیروی از آن حضرت، بهتر است بر آخر آیه‌ها وقف کنیم، هر چند آیه‌ها کوتاه باشند و ما بتوانیم چند آیه را با هم و به یک نفس بخوانیم.

۲. در قرآن کریم، وقفی که حرام یا واجب باشد نداریم، و رموز وقف برای راهنمای قاری قرآن است برای انتخاب محل مناسب وقف کردن؛ از این رو اگر قاری قرآن نتواند تا محل رموز وقف با یک نفس بخواند می‌تواند توقف کند و بعد از نفس تازه کردن به خواندن خود ادامه دهد.

تمرین: سوره «مُلک» را با توجه به «رموز وقف» نخست به صورت کلمه و سپس آیه، آیه و شمرده بخوانید.

شکرانه

خداوند را شاکرم که به این بنده ناچیز، توفیق داد تا در زمرهٔ معلمین قرآن کریم و مبلغین احکام دین مبین اسلام قرار گیرم و چند صفحه‌ای در رابطه با آموزش صحیح خوانی قرآن به یادگار بگذارم، امیدوارم به فضل و کرمش پذیرد و ذخیرهٔ آخرتم قرار دهد.

﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾

از همه عزیزانی که از این نوشته، استفاده می‌کنند، التماس دعا دارم و اگر نقیصه‌ای دیدند، تذکر دهند تا در نوشته‌های بعدی اصلاح گردد.

برای استفاده از این نوشته، به سایت اندیشوران حوزه علمیه قم -

علی حبیبی احمدآبادی مراجعه فرمایید.

آدرس ما در سروش: @habibi.tajvid و در ایتا @habibi_tajvid

۲۱ رمضان المبارک ۱۴۳۶. مصادف با سالروز شهادت اولین شهید محراب، امیرمؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام

قم. شیخ علی حبیبی. همراه ۰۹۱۲۲۵۳۲۹۶۹.

